

Min. Dr. K. Graužinio žodis pavergtiesiems broliams:

Mieli Broliai Lietuviai!

Pasinaudodamas "Amerikos Balso" Lietuvai ir visiems pavergtiesiems palankumu, galiu šios Vasario 16 šventės proga iš tolimo, bet svetingo ir draugino Urugvajaus pasveikinti savo Tautiečius Lietuvoje kaip Lietuvos Pasiuntinys Pietų Amerikai, kuris vis tebeina savo pareigas, savo ir visų Pietų Amerikoje gyvenančių lietuvių vardu ir pasidalyti viltimis dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Daug metų jau negalime šios šventės džiaugsmingai minėti, nes skaudžiai atjaučiame mūsų Valstybę ištikusią nelaimę ir sielojamės dėl mūsų Tautai nuolat daromų žiauraus okupanto skriaudų. Mes, lietuviai Pietų Amerikoje, tiksliai žinome, koks sunkus yra jūsų gyvenimas pavergtoje Tėvynėje ir kaip maskoliai naikina mūsų tautą, ypač nuolatinėmis deportacijomis.

Mes taip pat žinome ir didžiuojamės didvyriškąją lietuvių partizanų ir visos mūsų kenčiančios tautos kovą su okupantais.

Dalyvaudami bendroje visų lietuvių kovoje už Lietuvos išlaisvinimą, mes, Pietų Amerikos lietuviai, siunčiame protestus, peticijas ir skundus prieš komunistų genocidinę veiklą Lietuvoje, pagrindinai ir nuolat rašome apie tai spaudoje ir esame išleidę eilę veikalų apie Lietuvos tragediją.

Šioje kovoje už laisvę dalyvauja visi susipratę lietuviai be jokio skirtumo - nuo kataliko iki socialdemokrato.

Jei karo metu ir tuoj po karo mūsų informacijos ir skundai buvo abejingai sutinkami, tai šiandien pasaulis įsitikino ir visi žino, koks baisus likimas ištiko lietuvius ir kitas bolševikų pavergtas tautas. Vakarų pasaulis įsitikino, kad sovietinė melaginga propaganda apie jų nešamą laimę žmonėms ir apie taiką nieko bendro neturi su sovietine tikrove ir kad neįmanoma susitarti su komunistais, kurie siekia pavergti visą pasaulį.

Pastovi taika gali būti pagrįsta tik teisingumu, laisve, demokratybės ir tautų apsisprendimo principais.

Priešingai, negali būti jokios taikos, kol daugiau kaip 100 milijonų kultūringų europiečių bus komunistų pavergti. Negi ant tautų kapinyno ir vergų stovyklų gali būti įgyvendinta patvari ir teisinga taika?

Mūsų padėtis būtų beviltiška, jei būtume tik vieni pavergti ir tik vieni turėtume kovoti už laisvę. Bet panašioj padėty atsidūrė net 10 valstybių ir visos pavergtos tautos veda kovą su tuo pačiu komunistiniu imperializmu. Mūsų šventą kovą už laisvę remia Jungtinės Amerikos Valstybės ir visas Vakarų pasaulis, kuris nepripažino ir nepripažins Lietuvos ir kitų pavergimo.

Nors mes negalime turėti įtakos į pasaulio įvykius ir juos viena ar kita linkme pakreipti, bet, stebėdami tų įvykių eigą, jaučiame ir matome, kad išlaisvinimo valanda artėja.

Su Dievo pagalba, su galinga Vakarų pasaulio parama, savo narsių ir pasiryžusių sūnų pasiaukojimu netolimoj ateity tikrai laimėsime mūsų bendrą kovą už išlaisvinimą, ir tuomet vėl džiaugsmingai visi lietuviai minėsime Vasario 16 šventę. Taip jums ir mums, Viešpatie, padėk!

Montevideo, 1952 m.

Lozoričių
biblioteka

Italų Comit. Civico Nazionale pirmininko prof.L. Geddos
sveikinimas.

Jis savo linkėjimo žodyje pažymi, jog laisva valstybė negali užmiršti kilnios lietuvių tautos, jau eilę metų turinčios nešti svetimą jungą, užkrautą ideologijos, neigiančios bet kokią laisvę. Kat.italų tauta negali nejausti lietuvių tautos tragedijos, kurios dabartiniai persekiojimai prašoka caro ir nacių žiaurumus, 1939 m. gėdingu rugpiūčio mėn. paktu pardavusių Sovietams šios garbingos ir didvyriškos tautos nepriklausomybę ir laisvę. Tačiau ir giliausio suspaudimo valandą, kai, rodos, jau yra dingusi bet kokia prisikėlimo viltis, Vyr.Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, sudarytas iš didelio tikėjimo ir drąsos žmonių, vis dėlto ryžtasi švęsti vasario 16-ją, 1918 m. grąžinusią kraštui nepriklausomybę, o kartu su tuo ir kat.tikėjimui laisvę.

Kaip Comitato Civico tautinis pirmininkas, kuris jau ketveri metai Italijoje kovoja su kom.totalizmu, siunčiu VLIKui krikščioniško supratimo bei broliško solidarumo jausmų pareiškimą, drauge su atstovaujamaisiais tvirtai tikėdami galutine pradėtos kovos pergale, siekiančia išlaikyti lietuvių tautoje gyvą tėvynės meilę ir nepalaužiamą tikėjimą jos visišku prisikėlimu. Ši kryžių žemė, kuri kiekviename krašto kampelyje, kryžkelėj ar lauke yra pastatiusi nesuskaitomą daugybę kryžių, kaip atpirkimo simbolį ir savo tautiečių švelnaus meninio jausmo išraišką, šiandien yra daugiau nei nukryžiuota: ji yra kat.tikėjimo ir patriotizmo kankinė. Tačiau nei deportacijos, nei žudymai, nei religijos persekiojimai niekada neįstengs palaužti šios nepavergiamos tautos. Teateina toji išlaisvinimo diena juo greičiau - to mylimai Tėvynei išlaisvinimo ir prisikėlimo Italijos katalikai trokšta iš visos širdies.

Italijos K.Vyrų Akcijos centrinis pirmininkas Dr.A.Maltarella savo atsiųstame per VLIKą Lietuvių Tautai sveikinimo žodyje pažymi, kad Italijos Katalikų Akcijos Vyrų Vainybė siunčia savo krikščioniškus linkėjimus 34-tose nepriklausomybės metinėse. Visų narių vardu reiškia supratimo ir solidarumo jausmus visai lietuvių tautai, velkančiai nežmonišką politinį jungą, tiems 600.000 ištremtų ar kalėjimuose uždarytų lietuvių, savo laisvos tėvynės pasiilgusiems tremtiniais.

"Būkite pasveikinti, kankinių žiedai: jūsų kraujas yra derlinga krikščionių sėkla!", pažymi tame rašte Dr.A.Maltarella. "Jums Lietuva nemirs". Visas laisvasis pasaulis žiūri, su nuostaba ir nemažesne viltimi seka veikimą, kurį vysto Vyr.Liet.Išl.Aomitetas, siekdamas išlaikyti gyvą tautiškumo jausmą, padaryti visų lietuvių valią veiklią, kuri kovotų su Tėvynės pavergėjais dėl jos nepriklausomybės. "Tiek Komitetui, tiek visai Lietuvių Tautai, o ypač tiems, kurie už Tikėjimą ir Tėvynę veda aktyvią rezistenciją prieš krašto pavergėjus, siunčiame savo brolišką padėsinimą ir tikrą pasigėrėjimo pareiškimą, sustiprintą mūsų malda ir pačio žygio šventumą, jog padėtosios pastangos bus galiausiai apvainikuotos laimėjimu. Dievas yra su Jumis, lietuviškieji broliai, o šis ilgas ir skausmingas bandymas yra tikras Jūsų prisikėlimo laidas. Parblokšta, bet neapvaldyta, Jūsų Tėvynė ir vėl sužydės ir šventasis Kazimieras, didis Tautos Globėjas, ją stiprins ir palaikys ilgame, sunkiame kančios kelyje, teveda ją dabar į laisvę!" - baigiamas tas atsisaukimas.

Italų dienraštis "Il Quotidiano", Italijos Kat.Veikimo organas, vasario 7 d. numeryje išidėjo Carlo Adami vedamąjį, pavadintą "Katalikai Lietuvoje", kuriame komunistų skelbiama vad."religijos laisvė" palyginama su faktais iš Lietuvos gyvenimo. Straipsnis turi per 200 eilučių ir baigiamas šiais dėmesio vertais žodžiais: "Šitokios yra liet.katalikų religijos laisvės. Garbinga savo praeities nuopelnais moralinei pažangai ir civilizacijai bendruomenė pamažu smaugiama, ir pasaulis, apskritai paėmus, ignoruoja šį žvėrišką persekiojimą."

A K T A S

Brangindami lietuvišką spausdintą žodį ir per jį besireiškiančią mūsų tautinę kūrybą, einančią iš mūsų tautos dvasios gelmių ir savo grožiu tar-
naujančią tai pačiai mūsų tautai, mes, ši aktą pasirašiusieji, sutariame
sudėti šitokią auką: Jurgis Bieliūnas, Liudas Jablonskis, Vladas Venckus -
po 1.000, o Donatas Kikas, Petrė Mikalauskienė, Marius Zupkus ir Kęstutis
Vokietaitis - po 500, iš viso 5000 bolivarų - \$ 1500.

Tą bendrą ir visą auką paskiriame 1951 metų Literatūros premijai, kuri
savo ruožtu būtų paskirta geriausiam tų metų rašytam kūriniiui - poezijai,
apysakoms ar romanui. Šią premiją aukojame visų Venecuelos šalyje gyvenan-
čių lietuvių vardu ir skiriame atgimusios Lietuvos 1918-1940 metais trijų
Respublikos Prezidentų - Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio ir Kazio
Griniaus pagerbimui. Šių trijų garbingų Lietuvos sūnų - buvusių Lietuvos
Respublikos priešakyje - asmenyje pagerbiame ir pačią Lietuvą, didingos
jos praeities paūksmėje ir laisvėje kūrusią savo dvasinę ir medžiaginę ge-
rovę. Šiuo savo žygiu darome dalinį patarnavimą mūsų rašytojams, atsidū-
rusiems su nemaža savo tautos dalimi tremtyje ir nešantiems sunkų likimą.
Tegul šis patarnavimas bus ženklų jiems, kad kiekvienas išvartytas iš savo
namų bedalis lietuvis, kur jis bebūtų ilgesyje savo tautos laisvės, mena
tokį pat bedalį mūsų brangų rašytoją ir laukia iš jo dovanos - naujos ir
geros knygos 1952 metais.

Visa tai tegul bus mūsų visų rašytojų tokiu nuoširdumu priimta, kaip
kad mūsų padaryta.

(Pas.) Jurgis Bieliūnas, Liudas Jablonskis, Donatas Kikas, Petrė Mika-
lauskienė, Vladas Venckus, Marius Zupkus, Kęstutis Vokietaitis.

Manifestas į Pasaulio Lietuvius

1951 m. spalio 13 d. Venecuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenės tre-
čiame atstovų suvažiavime buvo pagarsintas Aktas, kuriuo keli lietuviai,
gyveną Venecueloje, paskyrė literatūros premiją geriausiam 1951 m. išleis-
tam grožinės literatūros kūriniiui - 1500 dolerių.

Ši auka nėra eilinė. Pirmiausia dėl to, kad šiuo atveju yra paaukota
nemaža suma, o aukotojų - vos keli asmenys. Šitai yra kilnu, ypač kad visi
jie skina sau gyvenimo kelią ne atsitiktiniais ypatingais pasisekimais,
bet savo nuolatinio darbu, pastangomis ir savarankiška išmone. Ir toji auka
atsirado ne kurio nors turtingo krašto gausingoje lietuvių bendruomenėje,
bet tokio krašto, kuris emigracijos atžvilgiu visoje mūsų vadovaujančių
veiksmų geros valios politikoje buvo pastatytas į pačią paskutinę vietą.
Antra, ši auka nėra eilinė dėl to, kad šia proga pasirodo naujovė, jog Li-
teratūros Premija paskiriama ne kurios nors organizacijos, bet laisvai su-
sitarusių kelių asmenų. Šis žygis teprimena visų kraštų geros valios lie-
tuviams atkreipti dėmesį į galimybę parodyti savo kilnumą realiu žestu.
Aišku, tuo pačiu nekludoma tai padaryti ir organizacijoms.

Šia proga norime pabrėžti ir tuos motyvus, kuriais yra padaryta ši auka.
Kaip tame Akte yra pažymėta, šia auka yra daromas patarnavimas mūsų trem-
ties Rašytojui, ir tai yra daroma vardan Lietuvos, vardan buvusių Lietuvos
trijų pirmųjų piliečių - trijų Respublikos Prezidentų, kurių dažname ne-
tinkamame vertinime šiandien yra metama nemaža dėmė ir pačiai mūsų brangiai
Lietuvai. Šioje aukoje šie trys Prezidentai yra suminimi chronologine tvar-
ka, su lygia visiems trims pagarba. Tuo būdu ši auka yra kilusi iš kilnaus
valstybingumo, gražiai primenantį daugeliui mūsų politikų nenugrimzti į
grasias kasdieniškumo smulkmenas, bet turėti prieš save amžiais matuojamas
vertybes ir pagal jas seikėti savo žodį ir veiksmus.

Kai ši auka - 1951 metų Literatūros Premija - buvo paskelbta Venecuelos lietuvių atstovų trečiame suvažiavime, jai buvo pritarta visų su šventiška rimtimi. Šio krašto Lietuvių Bendruomenės centro valdyba laiko savo pareiga tokios aukos proga perduoti viso pasaulio Lietuvių Bendruomenei tokį kilnų pasireiškimą šioje mažytėje to krašto lietuvių bendruomenėje ir kartu apeliuoti į kitų kraštų lietuvių:

Paremkite šią pradžią, kad ji virstų gražia tradicija, kad kitais ir toliau sekančiais metais ši premija nepriestigtų lėšų, kad atsirastų visų kraštų bendruomenėse lietuvių savanorių - kilnių aukotojų, kurie trijų Lietuvos Prezidentų - Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio ir Lazaro Griniaus - premiją padarytų amžiną, teikiančią patriotizmo titulą aukotojui, naudą skaitytojui, paguodą rašytojui ir garbę Lietuvai.

Venecuelos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

A r g e n t i n o j e suruoštas gražus vasario 16 d. minėjimas. Centrinės iškilmės buvo Buenos Aires mieste. / "ALB" atspausdino ats.gen.T.Daukanto atsiminimų pluoštą apie Lietuvos-Lenkijos santykius.

A u s t r a l i j o j e vasario 16 d. minėjimas ypač išpūdingai suruoštas Melburne, Sidney ir kt. vietovėse. ALB krašto valdyba taip pasiskirstė pareigomis: pirm. J.Vaičaitis, vicepirm. K.Kemežys, išd.M.Bogušas, sekret. H.Kmitas, švietimo ir kultūros vadovas V.Kazokas. Visais ALB reikalais kreipiamasi šiuo adresu: Mr.J.Vaičaitis, 82 Flinders St., Darlinghurst Sidney, N.S.W., Australia; piniginiams ALB krašto valdybos ir Tautos Fondo - Mr.M. Bogušas, Box 15, Canterbury, N.S.W. Valdyba imasi darbo su energija ir viešingai. / Australijoje įsikūrė ir neketina grįžti atgal pastorius von Sass, Neumanno ir Zaso bylos dalyvis.

B e l g i j o j e išvažiavusiam į JAV tėvui Aranauskui už jo nuopelnus bendruomenei suteiktas BLB garbės nario vardas. Vietoj Aranausko toliau kaip kapelionas dirba kun.J.Dėdinas. Liežo apyl. pirmininku išrinktas Pr. Sekmokas, nariais - J.Pauliukonis, Br.Paškevičius, A.Gajauskienė ir P.Bružas. Lietuvių eilės Belgijoje dėl emigracijos vis retėja.

B r a z i l i j o j e vasario 16 d. šventė Sao Paulo mieste minėta vasario 17 d. Minėjimą suruošė Liet.Kat.Bendruomenė, Liet.Menininkų Klubas ir Kultūrinė Bendruomenė Lituania.

D. B r i t a n i j o j e Manchesterio mieste buvo surengtas literatūros vakaras, kuriame savo kūrinius skaitė F.Neveravičius, St.Laucius, Vl.Šlaitas ir R.Spalis, be to, VLIKO Polit.Komisijos pirm.Dr.P.Karvelis painformavo klausytojus apie aktual.reikalus. Londono Lietuvių Namuose tautiečius apie laisvinimo darbą informavo Dr.P.Karvelis, Dr.St.Bačkis, doc.M.Brakas ir V.Sidzikauskas. Į L.Namų klubo valdybą pirmininku išrinktas B.Daunoras, nariais L.Skripkutė ir V.Dargis, s-gos atstovais įeina inž.Šalcauskis ir inž.Vilčinskas, namų b-vė paskyrė inž.R.Baublį ir D.Daunoraitę. / Liet. žurnalistų skyrius turi 12 narių, kurie lietuviams taip pat atstovauja Tarptaut.Laisvųjų Europos Žurnalistų Federacijoje. Į skyriaus valdybą išrinkti K.Obuolėnas, F.Neveravičius ir St.Žymantas.

I t a l i j o j e Vasario 16 d. proga Romos radijas Rai transliavo lietuvišką programą, kuri dėl techninių priežasčių vietoj vasario 16- sios buvo perduota vasario 13 d. 15 val. 15 min. šiomis bangomis: 355 m. kc.845 202,2 m. kc.1484; 190,1 m. kc.1578. / Atsiliiepdama į VLIKO pirmininko ir URT valdytojo atsisaukimą Paryžiuje genocido reikalu, Liet.Kunigų S-ga Romoje išsiuntinėjo 59 JTO atstovams laiškus, kuriuose buvo pareikalauta

svarstyti genocido klausimą, Sovietų vykdomą Pabaltijų, ir tą reikala iš-
tirti vietoje. S-gos valdyba jau gavo į juos visą eilę atsakymų. Ypač nuo-
širdūs ir mums palankūs yra Kanados, Liberijos ir San Salvadoro delegacijų
atsakymai. / Tarptautinis Universalinės Kultūros Komitetas, įsteigtas prie
Romos un-to, sausio 21 d. posėdy Prancūzijos Akademijos rūmuose išrinko min.
S.Lozoraitį savo prezidiumo nariu. Italijos užsienių reikalų ministerijos
atstovas, buv. pasiuntinys Lietuvoje bar.Di Giura, ta proga paėmė žodį, iš-
keldamas didelį lietuvių tautos vaidmenį plečiant bei ginant Vakarų kultū-
rą.Rytų Europoje ir pabrėždamas dabartinę sunkią Lietuvos padėtį. Min. Di
Giura sveikino Lozoraičio išrinkimą ir prisiminė savo bendradarbiavimą su
juo kaip su Lietuvos Užsienių Reikalų Ministeriu. Tarpt. Universalinės Kul-
tūros Komiteto uždavinys yra nustatyti ryšius tarp įvairių tautų kultūros
atstovų ir prisidėti prie gilinimo kultūros kaip priemonės ginti žmogų nuo
pavergimo ir barbarijos. Komiteto pirmininkas yra Romos un-to rektorius prof.
Cardinali, o garbės pirmininkas- buvęs Italijos ministeris pirmininkas Orlan-
do.

Comitato Civico Nazionale (Tautinio Piliečio Komiteto) ikūrėjas ir pir-
mininkas, dabartinis Italų Kat.Akcijos gen.pirmininkas prof.Luigi Gedda,
didelis lietuvių tautos bičiulis, atsiuntė per lietuvių veikėją V.Mince-
vičių Lietuvos nepriklausomybės šventės proga spec. raštą su prašymu per-
duoti jį lietuvių tautai. Comitato Civico Nazionale yra reikšminga organi-
zacija, kovojanti prieš komunizmą. Jos dėka komunistai 1948 m. galutinai
pralaimėjo rinkimus Italijoje. Tuo metu komitetas atspausdino kelis milijonus
plakatus ir atsišaukimų apie Sovietų žiaurumus Lietuvoje. Prof.Gedda yra
numatomas De Gasperio įpėdiniu, nes turi visų italų simpatijas už savo pat-
riotizmą, atvirumą, politiką ir mokslą. Jo tekstas skelbiamas skyriumi. Taip
pat spec. pareiškimą VLIKui, perduodamas Italų Kat.Vyrų Akcijos vardu svei-
kinimus lietuvių tautai, atsiuntė jos centrinis pirm.Dr.A.Maltorella.

Sausio mėnesį apie Lietuvą pasirodė keletas straipsnių ir išsamių žinių
italų laikraščiuose. Trumpai, bet palankiai apie ją rašė "Il Tempo", di-
džiausias Romos dienraštis, "Il Quotidiano" įsidėjo išsamų straipsnį apie
Sovietų vedamą kolektyvizaciją Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Didžiulis
Italijos iliustruotas savaitraštis "Orizzonti" įsidėjo V.Mincevičiaus vers-
tą A.Vaičiulaičio novelę "Rogės". Įžangoje laikraštis duoda plačių biogra-
finių žinių apie autorių ir jo kūrybą. Dienr. "Il Tempo" vas.6 d. numeryje
įsidėjo straipsnį apie vyskupų likvidavimą už gel.ūždangos. Jame plačiai
aprašomas ir Lietuvos vyskupų likimas. Romos dienr."Il Messaggero" vas.7 d.
numeryje rašo, kad Carlo Zaninis, kuris prieš porą metų buvo užpuolęs ir
apiplėšęs Lietuvos ministerį prie Šv.Sosto, buvo už šį ir kt. apiplėšimus
nubaustas 6 m. s.d. kalėjimo. Italų "Epocos" žurnalas, rašydamas apie italų
belaisvius Sov.Sąjungoje, mini, kad ten jų yra dar 11.000. Žemėlapyje at-
žymėta, kad okup.Vilniuje jų esą 7.195, Kaune 7.296. Daugiau kaip po 7.000
Klapėdoj, Siauliuose ir kt.

Tėvai marijonai sausio 27 d. minėjo savo atnaujintojo ark.Matulevičiaus
25 metų mirties sukaktuves. Iškilmingas pamaldas atlaikė vysk.Padolskis,
jose dalyvavo taip pat lenkų emigrantų vysk.Gavlina. Po pamaldų vyko minė-
jimas, kuriame paskaitą apie ark.Matulevičių skaitė kun.Dr.J.Vaišnora. Jis
taip pat skaitė apie jį paskaitą ir per Vatikano radiją. Pati akademija
surodė vas.10 d. Ta proga Popiežius spec. audiencijoje priėmė marijonų
kongregacijos gener.kurią, į kurią įeina taip pat 5 lietuviai (Jančius,
Rėklaitis, Vaišnora, Jagminas ir Sakevičius) Šv.Tėvas išreiškė savo gilų
susirūpinimą Lietuvos padėtimi, užtikrino jai savo nuolatinį palankumą ir
suteikė ypatingą apaštalinį palaiminimą. / Kun.Vyt.Balčiūnas, Romos Šv.Ka-
zimiero kolegijos dvasios tėvas, Gregorianum un-ter apgynė teologijos dokto-
ratą. / Italijoje išgarsėjęs labdarybės darbų organizavimu ypač tarp varguo-
menės t.Krištanavičius buvo Šv.Tėvo priimtas spec. audiencijoje ir išvyko į
JAV. Pontifik.Grigaliaus un-to filosofijos fakultete lietuvis kunigas L.
Plungė rašo disertaciją apie ž.ū.kolektyvizaciją Sov.Sąjungoje. Jis taip
pat skaitė keletą referatų, po kurių kilo gyvos diskusijos, apie žmogaus

vertę pagal stalinizmo doktriną, daug kur cituodamas okup.Lietuvos pavyzdžius. Diskusijose dalyvavo ir pats rektorius Wetter, daugelio veikalių apie komunizmą autorius.

J A V = s e į centrinės vasario 16 d. iškilmes New Yorke pakviestas gubernatorius Smith, miesto burmistras ir visa eilė kt. įžymių pareigūnų. / Ir pats genocido termino kūrėjas prof.Lemkinas pareiškė spaudai, kad Robertsono ir kt. paduotas 15 mil. negrų vardu kaltinimas JAV-ėms yra tik gudrus bolševikų manevras nukreipti JT-tų dėmesiui nuo Sovietų genocido, vykdomo tarp lietuvių, latvių, estų, lenkų ir kt. / Bostone buvo sušaukta socialdemokratų rajoninė konferencija, kurioj pranešimą apie Lietuvos laisvinimo darbus padarė VLIKo narys, 1905 m. Seimo dalyvis, parašęs 1918 m. vasario 16 d. deklaraciją, prof.J.Kaminskas, o K.Bielinis - apie lietuvių veiklą LE Pat.Liet.Grupėj, bendruomenėj ir kt. / Vietoj išvykusio į LE komiteto centrinę įstaigą eiti jos informacijų ir tyrinėjimų skyriaus Lietuvos sekcijos vedėjo pareigų V.Častenio "Dirvą" toliau redaguoja B.Gaidžiūnas. Į Vilties dr-jos informacijos ir spaudos komisiją pakviesti dar inž. J.Jurkūnas ir Dr.B.Nemickas iš New Yorko. CDUCE federacijos, pirmininkaujamos vengro mons.K.Horvatho, vadovybėj dirba ir trys lietuviai: prof.K.Pakštas vicepirmininku, Pranas Vainauskas - išdininku ir Dr.V.Viliamas biuro vedėju. Jos rėmuose su centru Paryžiuje veikia jaunių sekcija, į kurią iš lietuvių pusės įeina B.Venckuvienė, inž.Venckus ir J.Puškorius. Ji ypač dedasi prie veiklos už pavergtų kraštų išlaisvinimą, o savo veik kiekviena-me biuleteny dėda žinių iš pav.Lietuvos gyvenimo. Lietuviams NEI sąjūdyje atstovauja K.J.Krivickas, U.Karvelytė ir Petrauskas. / JAV mirė didelis lietuvių bičiulis Robert Caldwell, daug prisidėjęs, kad JAV vyriausybė pripažintų Lietuvą de jure ir jai suteiktų stambiają ekonominę paramą. Už nuopelnus jis buvo apdovanotas Gedimino ordinu. / Į SLA vykd.tarybą daugiausia balsų gavo: į pirmininkus Laukaitis, vicepirmininkus Dargis, sekretorius Dr.Vinikas, išdininkus Gugis, išdo globėjus Mačėnas ir dėkotojai kvotėjus Dr.S.Biežis. / Svarbaus darbo atlikti prie JAV kongreso bibliotekos pakviesti Dr.D.Krivickas ir prof.V.Biržiška. / Lituanistikos instituto (Brooklyne) vadovybę sudaro: Dr.V.Viliamas, L.Dambriūnas ir A.Mažiulis.

Archit. T.Vizgirda padovanoto VLIKo Inf.Tarnybai 2.000 savo leidinių (1.000-"Vilnius" ir 1.000 "Lith.Folk Art"), kuriuos ši, apmokėjusi tų leidinių įrišimą, nemokamai platina. / Įspūdingą koncertą Bostone suruošė A.Kaskas, A.Brazis ir lietuvių operos solistė Joana Francis, solistams akomponavo J.Kačinskas. / Jaunimo teatras Čikagoj taip gražiai pastatė "Našlaitę", jog un-to Intern.House rūmų direktorius jį užprašė pakartoti amerikiečių publikai. Režisavo J.Blekaitis, baletą paruošė Ir.Eidrigėvičiūtė, dekoracijos - A.Bielskis. / Clevelande jaunimo teatras "Rūta", anksčiau suvaidinęs "Žirgonę ir Gailę", davė antrą premjerą, M.Venclausko "Burtininko pinklėsė". "Rūtai" vadovauja aktorius P.Maželis. / Čiurlionio ansamblis mirusį prancūzų maršalą Lattre de Tassigny, jo didelį globėją, pagerbė tylos minute, be to, savaitę laiko susilaikė nuo pasilinksminimų. Ansamblio vardu pareikšti šeimai užuojautą buvo įgaliotas Dr.St.Bačkis Paryžiuje. / Liet.Stud.Dr-ja Urbanoje suruošė "Lietuvos vakarą" svetimtaučiams, ruošiasi pasirodyti su liet.liaudies menu tarpt.studentų parodoj ir Illinois un-te numato surengti genocido parodą. / Dail.V.Vizgirda priimtas nariu į Bostono dailininkų s-gą ir dalyvavo jų suruoštoj Bostono muziejų parodoj. / Rochestery buvo surengta tautodailės ir dail.A.Dargio grafikos darbų paroda, kurioj jis išstatė per 30 paveikslų. Ta proga viešai pasirodė muz.P.Armono ir taut.šokių trupė. Apie parodą taip pat gražiai atsiliepė am-čią spauda. / Detroite gražų koncertą suruošė sol.St.Liepas ir B.Budriūno kvartetas. Clevelande J.Bačiūnas pasiūlė "Dirvai" drauge su Liet.Radio Valanda suorganizuoti jaunų dainininkų koncertą ir paskyrė jo laimėtojų stipendiją dainavimo mokslui eiti. Per ALTS koncertą gražiai

užsirekomendavo J.Kazėno oktetas, A.Stempužienė ir geriausias "Rusų baleto akademijos" studentas J.Puodžiūnas, nuolat su vedėja Ruth Prayor pasirodąs Clevelando televizijų programose. Brooklyne sėkmingai pasirodė M.Liuberskio vedamas operetės choras. / Tarptaut.kat.rašytojų galerijoje, turinčioje per 600 narių, iš lietuvių dalyvauja B.Brazdžionis, A.Vaičiulaitis, V.Ramonas, K.Urbanavičius-Kmitas, N.Mazalaitė ir M.Vaitkus. Iš mokslininkų ir sociologų - arkiv.J.Skvireckas, kan.J.B.Končius, prof.A.Maceina, prof.Z.Ivinskis ir prof.K.Pakštas.

"Margutis" paskyrė visą numerį Lietuvos operos prisiminimams, kurie taip pat daug prisidėjo prie Lietuvos vardo išgarsinimo tarp svetimtaučių. / "Keleivis" Nr.3/52 idėjo išsamų straipsnį jos 120 m. sukakties proga nuo mirimo apie 1831 m. sukilimo aktyvią dalyvę Emiliją Platerytę ir jos kovas su rusais. "Karys" deda K.Jurgėlos komentarus apie pirmąją lietuvių ulonų karininko knygą amerikiečiui apie minimąjį sukilimą. / Cornellio un-te pradėjo dirbti Dr.A.Petraitis. / Čikagoj paskutinėj gydytojų sesijoje egzaminus išlaikė ir 12 lietuvių. Gydytojo egzaminus Illinois valstybėj išlaikė ir rašytojas J.Kaupas. / Vietoj pasitraukusios J.Augustaitytės, Vaičiūnienės laikinai vyr.skautininkės pareigas perėmė O.Zailskienė. / Čikagoje veikia 4 lietuvių bankai, kurių direktoriai ir visas tarnybinis personalas yra taip pat lietuviai. Ten pat iki smulkiųjų bankų likvidavimo juos jungiant Roosevelto laikais sėkmingai veikė vienas bankas, kurio vadovas vos temokėjo pasirašyti, bet vis tiek tarp gyventojų dėl savo sąžiningumo turėjo didelį pasitikėjimą. / Čikagoj lietuviai biznieriškai nori įsteigti už pusę mil.dolerių lietuvišką televizijos stotį.

K a n a d o j e Šv.Tėvo atstovas, arkiv.Ildibrando Antoniti, t.J.Kubiliū, kaip Lietuvos vyekupų įgaliotiniui ir lietuvių kolonijų kapelionui Kanadoje, pareiškė savo gilią užuojautą dėl kenčiančių lietuvių.

K o l u m b i j o j e parvykęs iš JAV lietuvių veikėjas kun.N.Saldukas du kartų kalbėjo per radiją, skelbdamas naujausius iš ELTOS duomenis apie Lietuvą, ir už jas yra gavęs sveikinimų iš įvairių Kolumbijos vietovių. Per valstyb.radiofoną buvo transliuotos kalėdinės giesmės su kun.Br.Jurkšo žodžiu, užsistojusiu už lietuvių teisingus reikalavimus laisvimo bare. Taip pat buvo suruoštas viešas Iz.Vasyliūno smuiko koncertas, kuris turėjo didelį pasisekimą. Vasario 16 d. minėjimą suruošė lietuvių kolonija, o spaudą ir per radiją ispaniškai Kolumbijos visuomenę informavo kun.N.Saldukas ir kun.Br.Jurkšas. Transliacijoms buvo skirta visa valanda laiko. Ta proga Kolumbijos lietuviai atsiuntė savo nuoširdžius sveikinimus ir visiems VLIKo nariams.

P r a n c ū z i j o s lietuviai, atsiliepę į VLIKo kvietimą, Paryžiuje priėmė spec. rezoliuciją VLIKo atsisaukimo dvasioje, o jų pavesta spec.komisija išsiuntinėjo ją JT nariams. Rezoliucijoje pažymima, kad pavergtoji tauta per laisvuosius, kaip jos balso aidą, prašo prabilti JT forume apie bolševikų pavergtą Lietuvą, imtis iniciatyvos ištirti padėtį vietoje, taip pat rasti priemonių pavergtosios tautos žudymui sustabdyti, grąžinti jai laisvę ir taiką. / A.Liutkus aplankė lietuvių studentus LE Strasburgo un-te ir padarė vizitą prorektoriumi Mr.Gali. Pily-bendrabuty gyvena iš pavergtų kraštų 90 studentų. Lietuviai turi ten gerą vardą. Tame pat kalėdžė Strasburgo un-to teisių f-to tarpt. teisės dėstytojas R.Redslobas neseniai skaitė paskaitą, kurioje iškilmingai visiems studentams pareiškė, kad Lietuvos sostinė yra Vilnius, kad jis ten pats yra buvęs, džiaugęsis šv.Onos bažnyčia, kuria žavėjęsis net ir Napoleonas, Kaune aplankęs Napoleono kalną ir kt. Nepriklausomybės šventei salę parūpino kun.Krivickas. Ji minėta vas.17 d. Į ją su paskaita buvo pakviestas tas pats prof.Redslobas, taip pat atsilankyti - rektorius, žurnalistai, kiti studentai.

JT posėdžiai baigti, tik sekretariatas dalija paskutines atspausdintas rezoliucijas. Darbininkai nukabinėja klausytuvus, bet žurnalistų bare dar tebekabo "paveikslai", kuriuos žurnalistai buvo iš pranešimų antraščių išklįjavę ant sienų, pvz., "Dirva", "Draugas", "Vienybė" ir kt. Lietuvių išklįjauti visi laikraščiai, nes kiekvienas stengėsi parodyti, kiek savasis kraštas turi organų. Padilla Nervo, JT 6 sesijos pirmininkas, apdovanotas aukščiausio laipnio garbės legiono ordinu. / Prancūzijoje įvykusiame ABN kongrese lietuviams atstovavo Dr. J. Deveikė.

Šveicarijoje PLB metinis susirinkimas ir vasario 16 d. minėjimas įvyko Zūriche vasario 17 d. Minėjimas pradėtas pamaldomis, kurias atlaikė kun. Dr. J. Navickas. PLB met. susirinkime išrinkta nauja valdyba, pakeistas statutas ir nustatytas narių mokestis. / Vas. 12 d. Zūricho un-to auloje buvo pirmą kartą skaityta Šveicarų Instituto su užsieniu supažindinti suruošta vieša paskaita apie Pabaltijo valstybes, būtent - jų kilimą ir okupavimą. Paprastai tokių paskaitų per semestrą esti 4-6, o prelegentais iš užsienio kviečiami garsūs profesoriai ar valst. vyrai. Neseniai šiame cikle skaitė garsusis ispanų Ortega y Gasset, o dabar - estų rašytojas ir rezistencijos veikėjas, didelis lietuvių bičiulis E. Schaperis. Tiek ši, tiek ir kitos paskaitos turi didelį pasisekimą, o Schaperis - Pabaltijo gyvenimą ir jo rezistencinę veiklą, palyginti, gerai pažįsta. Susidomėjimas buvo gyvas. / Ruošiamas spaudai naujas prancūzų k. Šveicarijai, Prancūzijai, Belgijai ir Afrikai iliustr. leidinys, kuriame bus idėtos taip pat naujausios žinios apie Lietuvą bei jos rezistencinę veiklą. / Šveicarų "Schweiz. Illustrierte" Nr. 4/52 vieno lietuvių studento rūpesčiu įsidėjo pirmą iliustruotą pranešimą apie LE un-to Strasbūrgės veikimą. Yra ir dviejų studentų lietuvių nuotraukos.

Urugvajuje 6 lietuvių organizacijos, atstovaujančios visai patriotinei kolonijai, JT delegacijų pirmininkams Paryžiuje išsiuntinėjo memorandumą, kuriame išreiškiamas lietuvių išeivių sielvartas dėl dabartinės padėties Lietuvoje, protestuojama prieš okupantų vykdomą mūsų tautos kamieno genocidą ir prašoma pasaulinėje tribūnoje tatai kiekviena proga priminti. Memorandume tiksliai nurodomi deportacijų skaičiai ir nors trumpai, bet vaizdžiai išdėstoma mūsų pavergtos tėvynės priverstinė sovietizacija. / Pats didžiausias ir įtakingiausias Urugvajaus dienr. "El Dia" įsidėjo savo bendradarbio K. Čibiro-Verax šimtinį straipinį serijoje "Ką slepia stalininė uždanga". "El Dia" yra valdančios partijos (baltietų) konservat. sparno organas, pagarsėjęs savo liberaline kryptimi ir griežta antikomunistine linija. Turėdamas tarp savo vedamųjų autorių mūsų tautietį, šis dienraštis su ypatingu palankumu daug dėmesio skyrė Lietuvai, jos kovoms ir troškimams. Nė vienos kitos pavergtos tautos laikraštiniškai negalėjo tiek naudotis šio dienraščio skiltimis, kiek mūsų tautietis Verax. Kitas dienraštis, atspausdinęs dar daugiau jo straipsnių, yra "El Pueblo" Buenos Aires, Argentinoje. Dažnai pasitaiko, jog minimojo autoriaus mūsų bylai tar naują straipinį tuo pačiu laiku pasirodo net keliose sostinėse: Buenos Aires, Montevideo, Caracase ir kt. Šioje idėjinėje kovoje K. Čibiras-Verax buvo ne kartą išūliai puolamas kom. fronto bendrininkų, bet taip pat laimėjo ir daug pripažinimo bei populiarumo ypač intelektual. P. Amerikos sluogniuose. Jo knygos ir straipiniai cituojami Argentinos ir Urugvajaus išymų autorių, skaitomi per radiją, palankiai įvertinami spaudoje. Jis laikomas soviet. tikrovės kompetentingu žinovu.

Vatikane radijo siųstuvas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 34-jų metų minėjimą transliavo vasario 16 d. (šeštadienį) 18 val. centr. Europos laiku (17 val. Grinvičo ir 20 val. Lietuvos laiku); banga: 50, 27-31, 10 - 25, 55 - 196 - 202. Tautos šventės minėjimui taip pat skirtos įprastos Vatikano radijo transliacijos lietuvių k. šiomis dienomis: vasario 16 d.

28 val. centr.Europos laiku; banga: 50,27 - 41,21 - 31,10 - 196. Vasario 17 d. 17 val. centr.Europos laiku; banga: 31,10 - 25,55 - 19,84 - 196. / Kovo 4 d. (antradienį) 18 val. centr.Europos laiku (17 val.Grinvičo ir 20 val.Lietuvos laiku) Vatikano radijo siųstuvais transliuot Lietuvos Glo-bėjo šv.Kazimiero minėjimą; banga: 50,27 - 31,10 - 25,55 - 196 - 202. / Vatikano laikraštis "L'Osserv.Romano" išidėjo išsamų prof.Z.¹vinskio straipsnį apie vysk.Motiejų Valančių, didįjį lietuvių tautos kovotoją prieš provoslavimą ir rusinimą. Toje milžino kovoj su nykštuku pats žymiausias vadas ir ryškiausia asmenybė kaip tik ir buvo vysk.M.Valančius, kurio pernai suėjo 100 metų nuo jo išventinimo vyskupu(1850.3.4.), 75 metai nuo jo mirties, o šiemet sucina 150 m. nuo jo gimimo. Kai kurie istorikai šį įvykį ir šias jo sukaktis laiko labai reikšmingomis, tik kitų negirdomis praleistomis, nes Valančius parodė, kaip reikia kovoti už savo šalį ir tėvų tikėjimą. Tikinčiuose jis išugdė tokį atsparumą, kuris apsaugojo lietuvių tautą nuo surusinimo. Jis taip pat pirmasis parodė kelią į Prūsus, suorgani-zavo lietuviškų maldų ir kt. knygų spausdinimą bei gabenimą. Po sukilimo betgi neįstengė visų jame dalyvavusių kunigų išgelbėti, ir 107 iš jų buvo išvežti į Sibirą. "L'Osserv.Romano" vasario 2 d. paskelbė Dr.J.Vaišnoros straipsnį apie arkiv.Matulevičių, papuoštą jo atvaizdu, o vasario 6 d. nume-ryje išidėjo iš Vašingtono žinią, kad JAV-se lietuvių kongresas apkaltino Sovietus vykdant Lietuvoje genocidą ir kreipėsi į valst.sekr.D.Achesoną, jog padėtų terorizuojamam kraštui, iš kurio vienių dvasininkų 1.600 belikę mažiau kaip 100. / Nuo pop.Benedikto XV mirties suėjo 30 metų. Sukaktis paminėta per Vatikano radiją lietuvių k. Šis popiežius 1917 m. visame kat.pasaulyje buvo paskelbęs lietuvių dieną, kurios metu viso pasaulio kat.pa-rapijose buvo renkamos aukos karo nuvargintai Lietuvai.

V e n e c u e l o j e Avencos oro linijos įteiktų bilietu į Barquisimeto, Laros valėtijos sostinę, atskridusį vysk.V.Brizgį pasitiko vyskupijos ge-neralvikaras, dvasininkų atstovai ir vietos lietuviai, kurių įgaliotinis ta proga tarė pasveikinimo žodį. Sustojęs pas lazaristus, padarė vizitą vietos vyskupui, kuris paskum vysk.Brizgį palydėjo pas gubernatorių. Tos pat dienos vakare pravedė pirmąją konferenciją lietuvių bendruomenei, o ry-tojaus dieną aplankė pernai žemės drebėjimo sugriautą El Tucuyo miestą ir giliai krašto vidų med.punkte dirbantį liet.gyd.Hermanavičių, kurį valdžia už uolų pareigų ėimą apdovanojo aukso medaliu.

Sekmadienį atlaikė parapijos bažnyčioj pamaldas, per kurias darniai gie-dojo lietuviai, tomis savo giesmėmis ir lietuviškai iš sakyklos išgirtu žodžiu nustebindami vietos gyventojus. Vietos liet.bendruomenė suruošė vys-kupui priėmimą; vietos dienraštis pirmam puslapy idėjo svečio atvaizdą ir labai palankų straipsnį apie Lietuvą. Vysk.Brizgys lietuvių ir savo vardu įteikė Barquisimeto vyskupui, taip pat visai eilei kitų vyskupų ir aukštų valdžios pareigūnų "Vagos" išleistą V.Augustino Lietuvos vaizdų albumą. Sausio 28-29 d. vysk.V.Brizgys buvo priimtas Venecuelos užs.reikalų minis-terio ir užs.reikalų gen.direktorius, kuriuos išsamiai supažindino su Lietuvos byla ir laisvinimo veikeniais. Paskiau aplankė lietuvių, gyve-nančius "juodojo aukso" karalystėje, Maracaibo mieste. Apie Lietuvos lais-vinimo darbų ir jos kančias bolševikų vergijoje svečio vizito proga labai palankiai rašė "El Mercurio", "El Carabobeno", "El Pueblo", "El Impulso", Caracaso "La Religion" ir kiti dienraščiai, kurių ne vienas ta proga (ypač "El Mercurio") drauge pasidžiaugė lietuvių kolonijos Venecueloje pavyzdingu darbštumu ir veiklumu, atžymėdami pirmoj eilėj jos pirmininko V.Venckaus ir kt. nuopelnus. "La Relig." išidėjo su pirmuoju Lietuvos vyskupu, aplan-kiusiu Venecuelos žemę, platų pasikalbėjimą.

V o k i e t i j o j e Maž.Liet.Taryba išleido naują "Keleivio" Nr., kuriame plačiai atžymėta Klaipėdos išsilaisvinimo sukaktis, duota žinių apie Prūsų lietuvių pulkus ir batalijonus, apie išsisklaidžiusius Maž.Lie-tuvos veikėjus ir kultūrininkus, plati ML bičiulių veiklos apžvalga ir kt.

Ryšium su sausio 15 d. sukaktimi MLT pirmininkas E.Simonaitis į užjūrio lietuvius išleido atsišaukimą, kviečiantį į vienybę, kad Europoje laikančius frontą remtų lietuviai, gyvenantieji toliau. Sausio 15 d. Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos centro Montrealyje vykdoma kaip "Mažosios Lietuvos Diena", visų Maž.Lietuvos lietuvių šventė. / Dail.A.Krivickas vėl suruošė savo kūrinių parodą Stuttgarte, Amerika-House rūmuose. Paroda, atidaryta vasario 1 d., truks iki kovo 1 d. 1950 m. jis sėkmingai suruošė parodas Freiburge ir Konstancoj, o pernai - Heidelberge, Mannheime ir Heilbrone. Dabartinėj parodoj išstatyta 20 darbų. / Eva Bajoraitė, trejus metus išdirbusi Hamburgo operoj, perėjo į filmų artistes. / Dabartinis PLB Vokietijos krašto valdybos adresas yra toks: (20a) Hannover-Kleefeld, Hegelstr.6.

Lietuviškosios knygos bare.

Prof.J.Puzinas baigia didesnę studiją iš 300 pusl. apie Vilniaus pilies. JAV-se išleista J.Gailiaus apysaka "Susitikimas", KBK Čikagoj išleido Jankaus romano I d. "Paklydę paukščiai". JAV skoningai išleista V.Augustino angliškai Lietuvos paveikslų knyga "Our Country Lithuania", kuriai, be paties autoriaus įvado žodžio, dar duoti Dr.B.Nemicko ir A.Bendroriaus straipsniai. PLB Vokietijos krašto valdyba leidžia naują ats.pulk.J.Petruičio atsiminimų leidimą "Kaip jie mus šusaudė", "Liet.Dienų" leidykla po "Žemės" - Stasiaus Būdavo apysaką "Varpai skamba", prof.Myk.Biržiškos veiklą apie lietuvių tautą, taip pat "Žinomuosius lietuvius", į kurią bus įtraukti visi JAV pasižymėję lietuviai. A.Kairys išleido A.Barono romaną "Debesys plaukia pažemiu". "Draugo" tūkstančio dol. romano premiją laimėjo J.Gliauda už "Namus ant smėlio". Taip pat paskirta 1.000 dol. nauja premija už naują lietuvišką romaną. Mecenatas - Čiurlionio ansamblis. Paskutinis terminas rankraščiams įteikti lapkričio 1 d. Čikagos Liet.Literatūros Dr-ja paskelbė 2-rą novelės konkursą ir paskyrė 3 premijas: 100, 50 ir 25 dol. Rankraščiai priimami iki bal.30 d. JAV lietuviai pageidauja sutartiniu būdu išleistos naujos knygos, kur būtų išsamiai dokumentiškai ir sistemingai pateikti duomenys apie Lietuvos problemą ir jos valstybinį pajėgumą įvairiose srityse. "Pašvaistė" išleido J.Žilevičiaus Čiurlionio ansamblui dedikuotą "Tėvynei laisvės". Be to, su dail.A.Galdiko viršeliu išleista V.Jakubėno "Žemė kryžių ir smūtkelių" taip pat jo "Laisvųjų daina ir "Spindulėlis vakarų". Lietuviai vet.gydytojai išleido anglų k. "The Veterenary Academy at Kaunas", kuria su šios įstaigos veikimu ir pasiekimais laimėjimais supažindina JAV šios rūšies specialistus ir ž.ū.departamentą. Tuo pavyzdžiu galėtų pasekti ir kitos profesinės draugijos.

LAISVOJO PASAULIO SPAUDOS PUSLAPIUOSE

Ar kas dar nors kiek padės tremtiniams Vokietijoje? Ženevoje jau pradėjo veikti Briusely 1951 m. gruodžio mėn. įsteigtos migracinės organizacijos PICMME biuras. Nors veiklos planas galutinai dar nesudarytas, bet iš principo nusistatyta laikytis dvišalių susitarimų (tarp imigracijos ir emigracijos kraštų). Tad emigracijos reikalu visi, tarp jų ir DP, kad būtų įtraukti į emigruojančių skaičių, turės kreiptis į tų kraštų įstaigas, kur jie dabar gyvena. Biuras netarpininkaus. Suinteresuotos taut.grupės ar organizacijos turėtų savo globojamųjų emigracijos reikalu susitarti Bonoje. Organizacija ir biuras Ženevoj betgi dar neturi tikslų žinių, kiek kurie kraštas, tarp jų ir JAV, emigrantų pagal šią schemą priims. Šis klausimas dabar studijuojamas. Daugiau dalykų paaiškės, kaip praneša mūsų atstovas Šveicarijoje, po 2-ios sesijos, kuri posėdžiaus vasario 18-20 d. Ženevoje. Paskutinė IRO - likvidacinė - sesija prasidėjo Ženevoje vasario 11 d. Šv. Tėvo iniciatyva Ženevoj buvo taip pat sušaukta tarpt.kat.organizacijų kon-

ferencija, kuri įsteigė Tarptautinę Katalikų Migracijos Komisiją. Komisijos tikslas - padėti pirmąjį eilę katalikams emigrantams. Dalyvavo 16 valstybių, tikimasi prisidėsiant dar 5. Jos adresas: Geneve, 9, rue de Prince.

Daugiau tuo reikalu žinių buvo suteikta per tautinių komitetų ryšiniųjų ir IRO paskutinį susirinkimą, įvykusį Munchene, vyr. IRO būstinėje. Naujos organizacijos (PICMME) vardu atstovas Cordmell pažymėjo, kad dabar DP pirmenybių neturės ir nebus išskiriami iš krašto gyventojų, kur jiems teks asimiliuotis. Naujoji organizacija tik apmokės už transportą, patė DP negalėsias apeimokėti. Organizacija Vokietijoje neoperuos. Perein. emigracines stovyklas išlaikys ir dokumentaciją paruos vokiečių vyriausybė, orijos atstovai bus tik patarėjai, jų bus du Munchene (Funk kareivinėse), Bremene 3, Bonoje ir Wenterfe po 2, po vieną Berlyne ir Hanau, be to, visai Vokietijai tik viens gydytojas. Bet ir tai tas štabas bus tik patariamasis. Į jos darbo schemą tuoju įeina vokiečių kilmės asmenų ir masinė DP emigracija į Australiją, kur gabenami kol kas tik DP: sausio mėn. 200, o vasario ir kovo po 500. Vidury kovo bus sudaryta nauja programa į Kanadą ir Braziliją. Pagal kvotą vyketančių kelionių į JAV greičiausiai neapmokės. Iš JAV DP vizų daugiau nelaukiama - reikia naujo įstatymo.

Iš pasiųstų į Vašingtoną 439 džiovininkų bylų teigiamai išspręstos tik 25. Gautingo sanatorija su 1.000 lovų skirta DP, bet kyla susirūpinimo, kad vokiečiai jos lygmenis nenužemintų. Iš 100 laisvų lovų vokiečiai užėmė kol kas tik 2. Ten priežiūrą po IRO perėmė JT A. Komisarų Vokietijai įgaliotinis A. Roehrhodas. Iš Muncheno-Schwabingo ligoninės 300 DP ligonių bus iškirstyti po vokiečių ligonines. IRO atstovas pranešė nesmagią žinią, kad IRO antrojo milijono į pabėgėlių banką neįmokės. Tą milijoną DM gaunančios šalpos agentūros. Dėl to taut. komitetų atstovai pareiškė didelį nepasitenkinimą, bet buvo atsakyta, jog sprendimas nebus vis tiek pakeistas. Esą, šalpos agentūros tuos pinigus sunaudosiančios tik DP reikalams... IRO tarpt. tarnautojų sąjunga paskyrė studentams šelpti 850 dol. Vasario 1 d. IRO atleido 6.400 tarnautojų, kurių dalį priima JAV armija ir LE. JT A. Komisarų Įstaiga su paliktais Vokietijais DP santykiaus tik per taut. komitetus ir šalpos agentūras. Komisarų Įstaiga vykdyd IRO sudarytų su vokiečių vyriausybę sutarčių priežiūrą, bet individualinė juridinė pagalba nebus teikiama. Taigi, likę DP palikti patys savo likimui ir turį sugebėti "ateistoti ant kojų".

Kaip atrodo Bremene. Buv. perein. stovykloje IRO jau baigia likviduoti ir savo turtą ir įstaigas. Visi buv. tarnautojai atleisti, viską perima nauji, vokiečiai, o visas Bremeno perein. stovyklas - Nord Deutsche Lloyd b-vė, kuri stovyklas administruos, o nauja tarpt. orija emigrantus tik perveš į visas pasaulio šalis. Dabar ten emigrantų judėjimas sumažėjęs. Taip pat pablogėjo maistas, mažta šiluma ir šviesa, visur, mat, taupoma. Dėl to vas. 3 d. Bremen-Lesum per. stovykloje moterys, laukiančios transporto į Kanadą, kur dirba jau prieš kelis mėnesius ten išemigravę jų vyrai, su-streikavo. Streikas buvo rimtas ir visai pagrįstas, tat pripažino ir pačių vokiečių spauda Bremene. Streikas buvo baigtas pasirodymu naujo direktoriaus Haidelko, kuris pažadėjo pagerinti maistą ir pasirūpinti per Kanados konsulatų, kad tos nelaimingos moterys su išalkusiais mažais vaikais būtų juo greičiau išplukdytos pas savo vyrus į Kanadą. Tarp streikuojančių buvo ir 13 lietuvių. Vokiečių administracijoje dirba ir Lietuvos vokiečiai Jost, buv. Lloyd b-vės direktorius Kaune, kuris laisvai kalba lietuviškai. Išvykus lenkų ir ukrainiečių dvasininkams, kol kas Bremene liko iš kaplionų tik vienas kun. V. Šarka, kuris žada ten palikti tol, kol bus emigruojančių DP. Jų paskutiniai transportai išeis, atrodo, kovo mėnesį. Vėliau kun. V. Šarka norėtų imtis studijų.

Kanados spaudoj mums rūpimomis aktualijomis taip pat pasirodo būdingų pareiškimų. "The Trades and Labor Congress Journal" smarkiai pasisakė prieš dabartinę imigracijos politiką, siūlydamas ją šią žiemą visai su-

stabdyti, nes esą tūkstančiai bedarbių, iš atgabentų gruodžio mėn. latvių nė vienas negavęs darbo etc. Ateity imigracijos reikalus turėtų būti pavesta tvarkyti darbo ministerijai, kuri turėtų atsižvelgti į darbo rankų paklausą ir krašto ekon.planus. Tuo tarpu apie Kanados ateitį visai kitokios nuomonės pasirodė esąs opozicijos šulės G.Drew, kurio viešu pareiškimu Kanadoj yra pakankamai maisto 100 mil.gyventojų. Čia pirmūnai turi prieš akis tokią plačią dirvą, kaip kad Kolumbo ar Cartier laikais. Reikia tik sudaryti planą, išplėsti emigraciją, ypač geležies ir plieno gamybą, naujus piliečius aprūpinti butais.

Protestai dėl genocido jau duoda vaisių. Lietuvių ir kt. pavergtų tautų sukeltas sąjūdis "pralaužti tylės sąmokslą" duoda vaisių. Apie lietuvių ir kt. protestus pareiškimus etc skelbia viso pasaulio spauda ir žinių agentūros. Paskiausias Peas.Internat.Agency biuletenio Nr.6/52 skelbia apie L.Simučio įteiktą valstybės pasekretoriui J.Webbui Vašingtone memorandumą, kuriuo reikalaujama Sov.Lietuvoj vykdomą genocidą nuodugniai ištirti ir kaltininkus nubausti. Daugiau kaip 100 JAV kongreso narių pareikalavo Achesoną, kad tą klausimą įneštų į Jungtinių Tautų darbotvarkę.

Per JT posėdžius savo kalbose tiesiogiai ar netiesiogiai palietė lietuvių JAV atstovas Worrys, M.Mansfield, Kostarikos atstovas Ruben Esquivel, taut.Kinijos atstovas ir visa eilė kitų. Turi įtakos taip pat siunčiami genocido reikalu memorandumai ir tremtinių atsisaukimai. Pvz., Vokietijoje Lietuvos teisininkų draugija tremty pareikalavo, kad Lietuvai būtų pripažinta teisė į Sovietų padarytų nuostolių atlyginimą, o jų dydį nustatyti JTO paskirta komisija, kad okupantų baudimas būtų pavestas Lietuvos teisams. Brazilijos lietuviai per S.Paolo Lietuvių Sv.Juozapo Dr-jos, Kultūrinės Dr-jos "Lithuania", choro bendruomenės ir Menininkų Klubu vadovybes, be kitų reikalavimų, JT visumos susirinkimui pasiūlė, kad Višinskis būtų paskelbtas karo nusikaltėliu pagal keturių valstybių karo nusikaltėliams teisti Nūrnberge teismo nuostatus už tai, kad paruošė ir įvykdė neišprovokuotą agresiją prieš Latviją, lygiai kaip Dekanozovas - prieš Lietuvą ir (jau miręs) Zdanovas - prieš Estiją.

Kolumbijos lietuvių veikėjas kun.N.Saldukas Kolumbijos užs.reik.ministeriui suteikė išsamių informacijų apie dabartinę Lietuvos padėtį ir jos laisvinimo darbus. Ministeris prieš keliolika dienų, JT-se gindamas Kinijos reikalus, iškėlė ir Lietuvos klausimą. Kaip atsakymas į VLIKo atsisaukimą lietuvių kolonijos Kolumbijoje vardu dėl Lietuvoje vykdomo genocido jam buvo taip pat pasiųsta telegrama, jog dar daugiau užsistotų už terorizuojamą mūsų šalį. Urugvajaus lietuviai, atsiliepdami į VLIKo gruodžio 18 d. atsisaukimą, pasiuntė visų Urugvajaus lietuvių patriotinių organizacijų vardu 59 asmenims peticiją genocido reikalu. Ją tūkstančių Urugvajaus lietuvių vardu iš LB pasirašė St.Grigaliūnas ir A.Gumbaragis, Urugvajaus-Lietuvos Demokrat.Kultūrinės Sąjungos - įtakingi Urugvajaus veikėjai Martinez-Bersette ir Asuaga Sanchez, Kult.Ūrugvajaus-Lietuvos Dr-jos vardu K.Vidžius ir V.Cieslinskas, Pabėgėlių Dr-jos - L.Graužinienė ir Cieslinskienė, Dr.K.Griniaus Dr-jos - M.Krasinskas ir Pr.Vikonis, Urugvajaus katalikų - V.Mikalauskas ir J.Vidžiūtė. Vieną peticijos tekstą pačiam užs.reikalų ministeriui įteikė pasiuntinys Dr.K.Graužinis.

Centro Europos Krikščionių Demokratų Sąjungos delegacija, vadovaujama Biegos, taip pat įteikė Paryžiuje JT sesijai memorandumą, kuriuo pareiškė protestą prieš sovietų kišimąsi į tų kraštų vidaus reikalus, pareikalavo, kad tas reikalas būtų ištirtas ir tarptaut.priežiūroj visur būtų pravedti visuot.rinkimai. Tokių pasisakymų yra ir daugiau. Protestų ir pareiškimų siuntėjai į juos jau gauna atsakymus. Pvz., Liet.Kunigų S-gai Romoje D. Britanijos delegacijos vardu D.S.Leskey atsakė, kad "į jį atkreiptas vienas dėmesys", JAV informacijos direktorius Porter McKeever - kad laiškas perduotas Valst.Departamento asmenims, kurie rūpinasi žmogaus teisių klausimais. Kanados delegacijos vardu jos pirmininkas min.S.Garson atsakė,

kad į tuos pasiūlymus Kanados vyriausybė atkreips ypatingą dėmesį. Apie padėtį Pabaltijo tautose šioje JT sesijoje buvo ne kartą užsiminta, ir negali būti abejonės, jog laisvojo pasaulio sąžinė dėl Pabaltijo tautų padėties yra užaliarmuota. Patė delegacijos pirmininkas sakosi giliai įsisąmoninęs lietuvių nelaimę. Salvadora delegacijos pirm. Carlos Azocar Chavez pažymėjo, kad Salvadora delegacija svarstė iškeltuosius faktus su giliu apgailestavimu, juos studijuos su visu dėmesiu ir ieškos reikalingų priemonių jiems pašalinti. Liberijos delegacijos vardu atsakė Edward Peal, pabrėždamas, kad Liberijos delegacija reiškia užuojautą ir pritaria atsisaukimui ir kad Sovietų Sąjungos vykdomas lietuvių tautos genocido klausimas tikrai iškeltas J. Tautose.

Minimasis atsisaukimas ir jo turinys buvo per Vatikano radiją atpasakotas visomis 26 kalbomis. Radijo žiniomis, daugiau kaip 100 JAV kongreso narių iš 26 skirtingų šalių įteikė valst. sekr. Achesonui laišką, raginantį imtis visų reikalingų žygių, kad būtų pagreitinamas J. Tautų tyrinėjimas, kaip Sovietai vykdo pavergtų tautų genocidą. Tame laiške pažymima, kad "amerikiečių tauta gali sukilti prieš tuos, kurie didelę pasaulio dalį pavertė tautų kapynynu": Ypač aiškūs buvo lietuvių bičiulio atstovo Kersteno dėl to laiško paraiškimai spaudai, kuriais jis išdėstė, kaip Sovietai vykdo masines deportacijas ne tik Vengrijoje, bet taip pat Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, išvežamųjų vietą atgabendami mongolus.

"Pirmasis iliustruotas pranešimas apie Lietuvos partizanus!" "Schwäbische Illustrierte" vasario 9 d. leidinį paskelbė, kad jis yra pirmasis žurnalas, kuriam teko garbė duoti iliustracijomis pavaizduotą pranešimą pasauliui apie partizanų veikimą Lietuvoje. Jame smulkiai aprašoma, kaip į Vakarus per didžiausias kliūtis prasimušę partizanų ryšininkai, atnešę Šv. Tėvui Lietuvos tikinčiųjų laišką ir naujausių akivaizdžių įrodymų apie krašte vykdomą terorą. Po kelių savaitių Laisvosios Lietuvos Respublikos pasiuntinybė Vašingtone įteikė JT gen. sekret. Trygve Lie memorandumą su prie jo pridėtais preciz. duomenimis apie Lietuvą ir visą Pabaltijį nusiaubusias 6 išvežimų bangas. Tuo tarpu partizanai Butautas, Felikeas ir Krūmas prie Romintos paguldė galvas už savo šalies laisvę... - baigia reportažą P. Turakas. Reportažas pailiustruotas ryšininkų nuotrauka žygio metu, partizanų karininkų ir puskarininkų mokyklos, "miško brolių" nuotraukomis, prie nukankinto gyd. Gudonio lavono verkiančia jo žmona, Kaune veikusia "mirties cele", įžygiuojančiais į Kauną raudonarmiečiais, žygininkais, keliaujančiais lenkų partizanų rogemis per Lenkų žemę, laisvės kovotojų valant partizanama kaimą. Tas foto reportažas sukėlė gyvą susidomėjimą ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp vokiečių.

Paskiausiai platų aprašymą apie Pabaltijo tautas "Der Monat" žurnale davė Czeslov Milosz, kurį šveicarų "Die Tat" net lietuviu paskelbė. Tuo tarpu lenkų tremtiniai aiškina, kad jie nesąs joks Oskaro Milašiaus gimnaitis, bet tarnavęs lenkų (dabartinių varšuvinių) ambasadoje Paryžiuje kaip kultūrinis attaché, bet paskiau iš tų pareigų pasitraukė. Tame plačiame aprašyme, šalia kai kurių teisingų dalykų, pridėta daug fantazijos ir tokių dalykų, kuriuos taip gali vaizduotis nebent toks autorius, kaip minimasis C. Milosz, pvz., apie bolševikų įvykdytus "savanoriškus rinkimus", lietuvių ūkininko tariamą šykštumą ar turto grobstymą etc.

Kaip tvirtinamas Stalino pylimas. Vokiečių "Echo der Woche" Nr. 452 įsidėjo smulkų žemėlapi, vaizduojantį, kokie kariniai vienetai sudaro Baltijoje stovintį Sovietų karo laivyną, kuris, prireikus, smogs pro Daniją į šiaurę ir į Vakarus. Penemūndėjo tiesiog su įkarščiu statomos bazės V tipo raket. sviediniams laidyti, nuo Wismaro iki Wustrovo 50 km ruožu iš pajūrio iškeldinti visi nodarbingi ir "nereikalingi" gyventojai, Rostocke, Greifswalde, Wolgast, Stralsunde, Stettine, Swinemünde ir Kolberge įtaisytos galingos pakrančių baterijos ir raket. sviedinių laidymo bazės. Nepaprastai

įtvirtintas Karaliaučius, o įtvirtinimų žiedą MVD tęsia toliau: Piluva. 20 užtvėriamųjų fortų sujungiami su Klaipėda, kurioj yra pagrindinis povand. laivų uostas. Soviet. Vokietijos zonos vyr. būstinė įkurdinta Wolgaste.

Vokiečiai pabėgėliai ruošia protestą ir minės Klaipėdos 700 m. sukaktį. Tiek vokiečių vyriausybė, tiek visuomenė, o ypač patys pabėgėliai ir tremtiniai, atsidėję sėka įvykius ir kur galėdami reaguoja. Vadin. Aktion Ost-prussien norima suregistruoti visi Rytprūsių, taip pat Klaipėdos krašto vokiečiai ar vokiečių kilmės žmonės, kurie per karą ar po jo buvo bolševikų išžudyti, deportuoti į Sibirą ar jų kitokiais būdais terorizuojami. Paskum visi tie duomenys ruošiamasi, kaip akivaizdus bolševikų vykdomo genocido ir kt. žiaurumų įrodymas, įteikti su atitinkamu pareiškimu Jungt. Tautoms, nes tokiai poniai Rooseweltienei vis dar "trūksta įrodymų..." 1950 m. rugsėjo 13 d. V. Vokietijoje buvo surašyti 1.234.443 iš Rytprūsių kilę žmonės. Vokiečių vyriausybė jau pateikė JT duomenis, kiek jos karo belaisvių dar tebėra Sov. Sąjungoj ir kiek žmonių žuvo ar pasigendama. Tokių negrižusių yra dar apie 1,3 mil.

Kad nebūtų "išnešti už skliaustų", Klaipėdos krašto vokietininkai visokiais būdais stengiasi įrodinėti, kad negalima palikti vokiečių už 1937 m. sienų, kad Klaipėdos kraštas yra "organiškai suaugęs su visa Vokietija" etc. Nors tų jų tvirtinimų oficialiai nesilaiko nei vokiečių vyriausybė, nei net jų centrinės pabėgėlių organizacijos, vis tiek vokiečiai reikalauja "grąžinti juos į jų senąją tėvynę Klaipėdos krašte". Šiemet rugpiūčio 2 ir 3 d. Hamburge ruošiamas pats didžiausias iš buv. Vokietijoje Klaipėdos krašto vokiečių suvažiavimas. Daromi pasiruošimai taip pat minėti Klaipėdos 700 m. sukaktį, nes vokietinis Klaipėdos miestas jų, kaip kad jie skelbia, buvęs įkurtas 1252 m. rugpiūčio 1 d. Kadangi toji diena išeina penktadienį, tad numatytosios iškilmės nukeltos į šeštadienį ir sekmadienį. Be to, šiemet rugpiūčio 3 d. milijonai visoj Vokietijoje cesančių vokiečių pabėgėlių švęs "tėvynės dieną". Hamburge tos iškilmės bus suplaktos su Klaipėdos 700 m. įkūrimo sukaktimi. Hamburgo senatas Mejeriui pasižadėjo tuo reikalu kiek galėdamas padėti. Konkrečiai smulkesnė iškilmų programa buvo aptarta sausio 27 d. Hamburge. Vokiečiai tuo būdu nori pancigti, kad prieš juos licituviškame pajūryje nebuvę jokios Klaipėdos ir kad tik jie esą tikrieji jos įkūrėjai. Paskiausiai net termino "Memel" kilmę vėl pradėjo savotiškai aiškinti - vis kaip jicme atrodo patogiau.

Ir vokiečių spaudoj nestinga balsų apie lietuvius. Kiek ankstėliau "Trie-rischer Volksfreund" grįžusios iš Lietuvos Rytprūsių pabėgėlės lūpomis buvo giriami mūsų tautiečiai, išgelbėję "daug tūkstančių vokiečių nuo bado mirties, su kuriais jie krikščioniškai dalijosi paskutinį duonos kąsnį", paskiausiai kad ir Revue su visa eile kt. laikraščių bei žurnalų duoda galybę vaizdų ir aprašymų, kaip 46.000 iššauktų į procesingą DP, kurioms "pritrūko vizų", paskutiniu momentu šturmu puolė JAV konsulatų ir baigiamas likviduoti IRO įstaigas. Deja, 46.000 nespėjo išemigruoti, sudarydami su ligoniais ir kt. artį 150.000 turinčių Vokietijoje palikti svetimšalių skaičių. Vienas paveikslas vaizduoja 73 m. profesorių, kuris 1919 m. iš Rusijos pabėgo į Latviją, iš ten kėlėsi į Lietuvą, vėliau - į Breslau ir t.t. į Bavariją. Jis buvo vienas iš tų laimingųjų, kuriam viza į JAV nebuvo nubraukta. Ten gavo darbą vištų ūky. Bet ar nereikės gyvenimo gale bėgti ir iš ten - štato klausimą jis ir laikraštis. Tokius likiminius klausimus statė taip pat 104 stovyklose bei įstaigose ir MP su vokiečių policija nuo "DP šturmo" saugojamas įstaigas puolė ar galėję "pradėti žudyti" tremtiniai. Tarp jų nemaža buvo ir lietuvių. Džingischano ainių kalmukų, sutikę galiausiai "žiūrėti į jų širdis, bet ne į jų odą", kai jų nieks nepriėmė, dalį pasiėmė amerikiečiai. Bet kiti liko - Schleissheimo. Koks jų ir visų kitų tremtinių likimas laukia?

Weiszakerio atsiminimai rodo, jogm. visada galima pasikliauti net ir "gorais pažįstamais". Duotojo Lietuvos nacių ultimatumo dėl Klaipėdos autorius niekur tokiu vardu nevadina, priešingai, dar pastebi, kad jį priėmus, tuometinis minist. J. Urbšys "atrodė net patenkintas". Ar nebus padaryta panaši "politika" ir su likusiais Vokietijoje?

K R O N I K A

- VLIKO ir VT pirmininkas M.Krupavičius pasiuntė telegrafiskai užuojautą karalienei Elžbietai II-jai dėl karaliaus Jurgio VI mirties ir atskira telegrama pasveikino naująją karalienę.

- Vasario 16 d. proga Vokietijoje per bavarų ir LE radiofonus Munchene, karinį amerikiečių siųstuva Stuttgarte, Šiaurės Vakarų Vokietijos ir kitus radijus duodami apie Lietuvą ir jos laisvinimo akciją pranešimai, per kuriuos žodį tarė VLIKO, VT Tarybos nariai ir kiti lietuvių veikėjai. Vasario 16 d. proga VLIKas daro tradicinį priėmimą Reutlingene, į kurį, be VLIKO ir VT narių, taip pat pakviesti amerikiečių, prancūzų, vokiečių, latvių ir estų atstovai.

Vokiečių radiofonai vasario 16 d. taip paminėjo: 1. Stuttgarto Südd.Rundfunk vasario 15 d. (penktadienį) serijoje "Von Tag zu Tag" 19.45-20.05 val. transliavo Z.Ivinskio kalbą ir lietuvišką muziką. 2. Vas.16 d. 21.20-21.30 AFN (American Forces Network), karinis amerikiečių siųstuvas Stuttgarte, davė savo pranešėjo kalbą ir Čiurlionio ansamblio dainų pynę. 3. Radijas Free Europe vasario 16 d. 18.05-18.15 davė vengriškai, čekiškai ir slovakiškai pranešimą apie Lietuvą, o 22.05-22.50 lietuviškų liaudies dainų (iš plokštelių) koncertą. 4. Bayrischer Rundfunk Munchene vas.16 d. serijoje "Zeitfunk" davė 18.30-19.00 interview. 5. Hamburgo, Kėlno ir kt. radiofonai vasario 16 d. taip pat paminėjo, dėl programos susitarę su PLB Vokietijos krašto valdyba.

- ALTas jau pradėjo šiemetinį laisvės vajų 100.000 dol. Lietuvos laisvinimo darbams surinkti. Tuo reikalu drauge su ALTu taip pat paskelbtas ir VLIKO atsišaukimas į JAV lietuvius.

Gautosiomis iš JAV žiniomis, Lietuvos nepriklausomybės šventės proga ALTo atstovus su lietuvių delegacija priims svarbūs amerikiečių veiksniai Vašingtone.

- VLIKą ir VT latvių egzilinių veiksmų vardu vasario 16 d. proga pasveikino latvių vysk.J.Rancans, drauge visiems lietuviams tremtiniams palinkėdamas juo greičiau atgauti nepriklausomybę.

- Vasario 16 d. 17.30-17.45 bangomis 42,22 - 48,39 ir 41,44 Prancūzų Paris radiofonas sutiko duoti specialią vasario 16 d. proga emisiją, skirtą į Lietuvą.

- Vasario 16 d. akto signataras profl.K.Šaulys savo 80 m. amžiaus sukakties proga gavo iš viso pasaulio lietuvių daug sveikinimų. Už VLIKo ir VT Pirminio jam pasiųstą sveikinimą atsiuntė nuoširdžią padėką, drauge nupasakodamas ir savo dabartinę veiklą. Ryšium su sukaktimi buvo pakviestas kalbėti į Lugano radijo stotį ir tarė savo samprotavimus apie pilietinės sąžinės kvotimą.

- Prof.J.Brazaitis JAV-uo pakviestas pagrindiniu pranešėju į ALTo Čikagoje ruošiamą vasario 16 d. minėjimą ir pasakė kelias viešas kalbas apie Lietuvos laisvinimo veiksmų veiklą.

- LE Patariamoji Lietuvių Grupė yra sudariusi iš K.Bielinio, M.Tolišiaus ir V.Vaitiekūno Lietuvos sienų studijoms organizuoti komisiją, kuri, bendradarbiaudama su prof.K.Pakštu ir ats.pulk.Andrium, rūpinasi išleisti naują Lietuvos žemėlapi. Taip pat projektuojama išleisti veikalą, kuris otiniu, istoriniu, kultūriniu, juridiniu ir kt. atžvilgiais pateiktų išsamių duomenų Lietuvos teisėms į Mažąją Lietuvą pagrįsti, Lietuvos vakarinei sionai nustatyti ir priešų propagandai atremti. Tai bus stambus kolektyvinis darbas. Imtis iniciatyvose pakviestas prof.Z.Ivinskis. Bendradarbiais numatomi prof.K.Pakštas, A.Mažiulis, M.Tolišius, prof.D.Krivickas ir kt.

- Percitą vasarą iš Lietuvos per Švediją prasiveržę į laisvąją Vakarų pasaulį lietuviai žvejai, atvykę į JAV-es, ten pradeda lankyti stambesnes

lietuvių kolonijas. Pirmiausia. jie dalyvaus vasario pagrindiniuose minėjimuose New Yorke ir Čikagoje.

- Prie Stuttgarto radiofono suorganizuoti pasikalbėjimai, kur diskutuojami įvairūs dalykai. Juose dalyvauja Rytų ir Vidurio Europos pavergtų tautų atstovai. Vasario 6 d. buvo suruoštos diskusijos mažųjų ir didžiųjų tautų nacionaliniais klausimais; kuriose, išdėstydamas lietuviškas tezes, aktyviai dalyvavo ir prof. Z. Ivinskis.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

- Taip dažnai ir pavergtoj Lietuvoj turimam sveikinti Stalinui, kaip praneša "Giornale d'Italia", padaryta ryšium su sunkiu širdies priepuoliu operacija. Doktorai jam pataria Kremliai praleisti tik po kelias valandas į dieną.

- Ekonom. gyvenime tik ir skamba bolševikų šūkiai, parodą realią tikrovę: "visomis jėgomis išpildyti prievoles", "neatsilikite", "sėta lėtai ir blogai", konstatuoja kom.spaudoj G. Halinovas, nors "kolūkiams jau įteikiami amžino žemės valdymo aktai". Pirmasis tokį aktą, faktiškai reiškiantį juridinį tų žmonių amžiną pririšimą prie žemės, gavo Čkalovo vardo kolūkis. Tuo reikalu pranešimą padarė rajono vykd.k-to pirm. Olekas. Visų vardu paskelbta rezoliucija, kad "ž.ū. artelės nariai labai dėkingi Sovietų valdžiai ypač drg. Stalinui, didžiausiam ž.ū. darbininkų globėjui". Senųjų dvarininkų globa prieš šį naują "globėją" nublanketa kaip šešėlis.

- "Sov. Litva" (Nr. 275/51) skelbia, kad Pabaltijo sov. tautų etnografinė konferencijoje bolševikinis "mokelininkas" H. Čobokserovas paskelbė, jog "Stalino nuomonė Pabaltijo tautų kalbotyros srityje nustatė naujas gaires tų tautų kilmei išaiškinti..." Taigi, visiems ten dabar turi būti aišku, kad lietuviai su latviais - kilę iš rusų...

- Respublikiniame komjaunuolių aktyvo suvažiavime sekr. Raguotis paskelbė, kad svarbiausias komjaunuolių uždavinys - pionierių auklėjimas. Dėl to jo pareiškimo tenka nebent tiek pastebėti, kad visi jie jau "išauklėti", nes prievarta pradžios mokyklos mokiniai surašyti į pionierius. Tačiau vis tiek Raguotis dar apkaltino vaikų literatūros autorius "už rimtus iškraipymus", kad jie nepadeda vaikų "perauklėti". Už tuos "iškraipymus" išbarta net tikra bolševikų pataikūnė Liūnė Janušytė, A. Berezovas ir Mieželaitis, taip pat "Komjaunimo Tiesa", "Molodež Litvy", žurnalas "Jaunimo gretos", "Žvaigždutė" ir "Lietuvos pionierius".

- Kaip rūpinamasi darbininkais, rodo šie pavyzdžiai: Vilniuje Valet. Treto darbininkų antrajam bendrabuty krošnyse įrengtos blogai, kai kuriuose kambariuose žiemą jomis visai negalima šildyti. Treto kom. skyriaus virš. Orlovui tie defektai botgi nerūpi, nes jis pats - gyvena gerame bute. Panaši padėtis ir Panerių g-vės 19. Čia 6 asmenims tėra tik 3 taburetės, 1 stalas, o ir tas pats - vos su viena koja. Neužtaisytos durys, nėra net kablo, kuriuo būtų galima jas užkabinti. Grindyse plyšiai, languose trūksta stiklų. Komendantas Aronovičius dar ir šiandien vis žada tuos trūkumus pašalinti, o fabriko dir. Sielianovas visai nelanko darbininkų bendrabučių, nors abu skelbiasi, jog taip rūpinasi darbo žmonėmis, kaip niekas kitas. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.

- Ir Lenkijos istorikai gavo iš Maskvos įsakymą kiek galint greičiau pritaikyti visą Lenkijos istoriją prie liaudies demokratijos principų. Lietuvoje tai jau seniai padaryta. Į Lenkiją taip pat nuolat vežama rusų mokytojų. /PIA Nr. 4/52 praneša, kad Vilniuje pradėta spausdinti "Krasnaja Zvezda". Spaudžiama trimis kalbomis: rusų, lietuvių ir lenkų.